

กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

Internal Audit Process of the Subdistrict Administrative Organization in

Nakhon Sawan Province

พิมพ์ชนก เกษตรกิจ และวรรณมาชะ เกษรดอกไม้

Phimchanok Kasetkit and Wanmarka Gasondokmai

E-mail: phim.nook@gmail.com

Received 20-11-2025; Revised 23-12-2025; Accepted 30-12-2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาบริบทการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ และ 2) ศึกษากระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ปฏิบัติงานที่ด้านการตรวจสอบภายใน ทั้ง 8 แห่ง คัดเลือกผู้ให้ข้อมูล 24 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย

ผลการศึกษาพบว่า บริบทการตรวจสอบภายในอยู่ภายใต้การกำกับของปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความชัดเจนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ด้วยการจัดทำกฎบัตรและคู่มือปฏิบัติงาน มีแนวปฏิบัติยึดหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณเพื่อให้การตรวจสอบเป็นอิสระ โปร่งใส และเชื่อถือได้ โดยเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมธรรมาภิบาล ป้องกันการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารภาครัฐ ส่วนกระบวนการตรวจสอบภายในประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) การวางแผนงานตรวจสอบ กำหนดวัตถุประสงค์ ประเมินความเสี่ยง และจัดทำแผนการตรวจสอบประจำปี (2) การปฏิบัติงานตรวจสอบ เตรียมความพร้อม เก็บรวบรวมข้อมูล ประเมินผลและจัดทำรายงานเบื้องต้น (3) การรายงานผลการตรวจสอบ วิเคราะห์ จัดทำรายงานและเผยแพร่ผล และ (4) การติดตามการตรวจสอบ วางแผนและดำเนินการติดตามผล พร้อมเสนอแนวทางป้องกันระยะยาว

คำสำคัญ: บริบทการตรวจสอบภายใน, กระบวนการตรวจสอบภายใน, องค์การบริหารส่วนตำบล, ธรรมาภิบาล, ความโปร่งใส, การป้องกันทุจริต, การบริหารความเสี่ยง

Abstract

This study aims to: 1) examine the context of internal auditing in Subdistrict Administrative Organizations (SAOs) in Nakhon Sawan Province, and 2) study the internal audit process of these organizations. This qualitative research collected data from key informants, including SAO executives and internal audit officers from all 8 organizations, selecting 24 participants through purposive sampling. Data were gathered from documents and semi-structured interviews and analyzed using inductive content analysis.

The study found that the internal audit context is under the supervision of the local administrative chief officer, with a clearer framework established since 2014 through the creation of a charter and operational manual. Practices emphasize adherence to ethics and integrity to ensure audits are independent, transparent, and reliable. Internal auditing serves as a key mechanism to promote good governance, prevent corruption, and enhance public sector efficiency. The internal audit process consists of four main steps: (1) Audit planning –setting objectives, assessing risks, and preparing annual audit plans; (2) Audit execution – preparing, collecting data, evaluating, and drafting preliminary reports; (3) Reporting – analyzing findings, preparing reports, and disseminating results; and (4) Follow-up – planning and conducting follow-ups, with recommendations for long-term prevention.

Keywords: Internal Audit Context, Internal Audit Process, Subdistrict Administrative Organization, Good Governance, Transparency, Anti-Corruption, Risk Management

บทนำ

ปัจจุบันองค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลต่อความเสี่ยงในการบริหารจัดการและความจำเป็นในการปรับตัว องค์กรจึงต้องพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้ตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนผู้บริหาร โดยต้องรอบรู้ ข่าวสาร เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อองค์กร และตรวจสอบอย่างตรงประเด็น เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (อรพรรณ แสงศิระเวทย์, 2561) ยุทธศาสตร์พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2561–2580) เน้นการสร้างระบบตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง โปร่งใส และมีมาตรฐาน เพื่อประเมินความเสี่ยง ควบคุมงบประมาณ และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ระบบตรวจสอบภายในมีบทบาท

สำคัญในการบริหารงานท้องถิ่น เช่น การจัดการโครงการพัฒนาชุมชน การบริหารงบประมาณ และการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2561)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์ตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสอบภายใน แม้จำนวนผู้ตรวจสอบภายในยังน้อย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์จำกัด แต่การพัฒนาศักยภาพและทักษะผู้ตรวจสอบช่วยให้การตรวจสอบโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนผู้บริหารในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม การตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าผู้ตรวจสอบภายในมีจำนวนน้อย คือ ผู้ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่ามีจำนวนเพียง 1 คน ต่อองค์กร โดยส่วนใหญ่มีการโอนย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่น จึงทำให้มีจำนวนผู้ตรวจสอบภายใน ที่มีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนน้อย ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการกำหนดกรอบอัตรากำลังตำแหน่งตรวจสอบภายในและบรรจุพนักงานส่วนท้องถิ่นในตำแหน่งตรวจสอบภายในเพิ่มขึ้น แต่ส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้ตรวจสอบภายในต้องพัฒนาตน ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และมีทักษะในหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้ได้งานตรวจสอบเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารที่ใช้เป็นเครื่องมือ ที่ทำให้กลไกการตรวจสอบเป็นไปโดยโปร่งใส มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมาย ด้วยเหตุนี้หน่วยงานตรวจสอบภายในเริ่มมีความสำคัญขึ้นมาอย่างเป็นระบบ (วรวรรณ สัจจนา, 2563) โดยจังหวัดนครสวรรค์มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ภาพรวมอยู่ในระดับผ่านดีเยี่ยม ร้อยละ 96.87 งบประมาณ พ.ศ. 2566 ภาพรวมอยู่ในระดับผ่านดีเยี่ยม ร้อยละ 95.23 และงบประมาณ พ.ศ. 2565 ภาพรวมอยู่ในระดับผ่านดีเยี่ยม ร้อยละ 96.52 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2567)

ดังนั้น ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษากระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ โดยพิจารณาทั้งบริบทการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล และกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครสวรรค์ ให้มีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. บริบทการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ เป็นอย่างไร
2. กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ เป็นอย่างไร

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง (2561) การตรวจสอบภายใน (Internal Auditing) คือ กิจกรรมให้ความเชื่อมั่นและการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ ซึ่งจัดให้มีขึ้น เพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐให้ดีขึ้น และจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยการประเมินและปรับปรุง ประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ โดยผู้ตรวจสอบภายในเป็นผู้ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ ให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษาจากกระบวนการตรวจสอบภายใน ปัจจุบันการตรวจสอบภายในได้พัฒนาบทบาทและรูปแบบการตรวจสอบ โดยมุ่งที่จะเปลี่ยนทัศนคติที่บุคคลภายนอก หน่วยรับตรวจ มักมองในด้านลบจากการจับผิดมาเป็นการส่งเสริมให้งานประสบความสำเร็จเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรผู้ตรวจสอบภายในควรรับฟังข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ประสานงานกับหน่วยรับตรวจ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาให้ทุกส่วนงาน

2. กระบวนการตรวจสอบภายใน

กรมบัญชีกลาง (2554) กำหนดกระบวนการตรวจสอบภายในเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเพิ่มคุณค่าต่อหน่วยงานภาครัฐ โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1) การวางแผนการปฏิบัติงาน ผู้ตรวจสอบภายในต้องจัดทำแผนการตรวจสอบโดยพิจารณาความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับงาน ตรวจประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เช่น ความผิดพลาด ขอบกพร่อง หรือการไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ให้ครอบคลุม ส่วนขอบเขตงานต้องครอบคลุมถึงระบบงาน เอกสาร หลักฐาน บุคลากร และทรัพย์สิน รวมทั้งกำหนดทรัพยากรให้เหมาะสม และจัดทำแนวทางปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพ

2) การปฏิบัติงานตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในต้องรวบรวมข้อมูลที่เชื่อถือได้และเพียงพอ พร้อมวิเคราะห์และประเมินผลด้วยวิธีการที่เหมาะสม ตลอดจนบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้สนับสนุนข้อสรุป หัวหน้าหน่วยตรวจสอบควรควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ผลการตรวจสอบมีคุณภาพและพัฒนาศักยภาพผู้ตรวจสอบไปพร้อมกัน

3) การรายงานผลการตรวจสอบ รายงานผลต้องถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน และเสนออย่างทันเวลา โดยระบุวัตถุประสงค์ ขอบเขต ผลการตรวจสอบ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง หากไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐาน ต้องเปิดเผยสาเหตุและผลกระทบอย่างชัดเจน หัวหน้าหน่วยตรวจสอบต้องเผยแพร่รายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างเหมาะสม รวมถึงกรณีพบประเด็นเสี่ยงสำคัญในงานให้คำปรึกษา

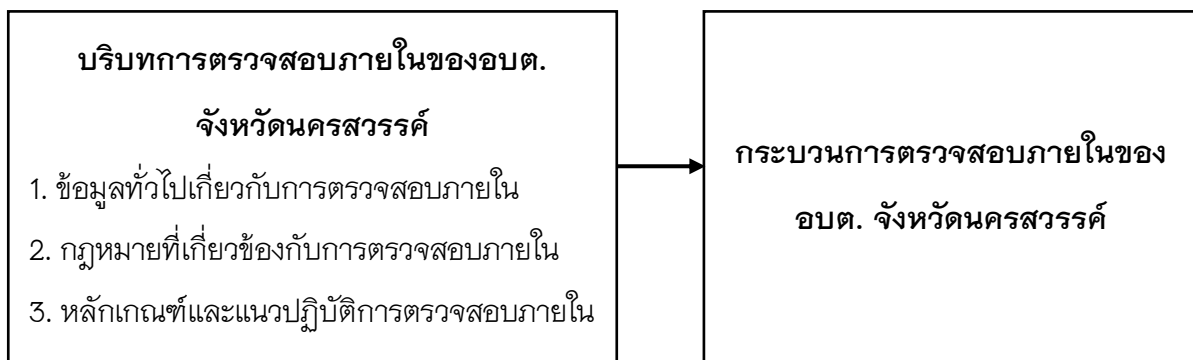
4) การติดตามผลการตรวจสอบ หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในต้องตรวจสอบว่าหน่วยงานได้นำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติจริงหรือไม่ รวมถึงติดตามผลการให้คำปรึกษาเพื่อให้มั่นใจว่ามีการดำเนินงานตามที่ตกลงไว้

3. ระบบการตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ให้มีลักษณะงานและขอบเขตงานเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 76 แห่ง พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 69 มาตรา 70 และมาตรา 77 แห่ง พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และมาตรา 5 และมาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้หน่วย ตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในโครงสร้างการแบ่งส่วนงานโดยขึ้นตรงต่อปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ในฐานะผู้บริหารงานประจำ) โดยตรงงานตรวจสอบภายในไม่เป็นการทำหน้าที่ตรวจสอบการรับ-การจ่ายเงิน ว่าตรงตามเอกสารหรือตามนโยบายหรือระเบียบที่กำหนดไว้หรือไม่ เท่านั้น และไม่ใช้เป็นงานการค้นหาทุจริตแต่เป็นการป้องกันการทุจริตและค้นหาข้อบกพร่องของระบบงาน ว่ามีจุดใดที่เป็นช่องทางให้เกิดการรั่วไหลหรือปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพล่าช้าพร้อมทั้ง พยายามหาทางแก้ไขให้ดีขึ้น การตรวจสอบภายในจึงมุ่งช่วยฝ่ายบริหารให้ฝ่ายบริหารให้ดำเนินงาน บรรลุวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จ เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร (Value Added) ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษากระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาเรื่อง กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด นครสวรรค์ โดยจังหวัดนครสวรรค์มีองค์การบริหารส่วนตำบล รวมจำนวนทั้งสิ้น 121 แห่ง ผู้ศึกษาได้ กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-information) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีการกำหนดคุณสมบัติจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลการ ประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) สูงสุด ในจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และมีผลการประเมิน เครื่องมือด้านการเปิดเผยข้อมูล และการป้องกันการทุจริต ร้อยละ 100 พบองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีประสบการณ์หรือปฏิบัติงาน อย่างน้อย 3 ปี รวมทั้งสิ้น 24 คน ดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ออก ได้แก่ ตัวแทน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 2 คน 2) องค์การบริหารส่วนตำบลวังม้า ได้แก่ ตัวแทน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 2 คน 3) องค์การบริหารส่วนตำบลเนินกั่ว ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 2 คน 4) องค์การบริหารส่วนตำบลยางตาล ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 2 คน 5) องค์การบริหารส่วนตำบลทับ ถั่วใต้ ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 2 คน 6) องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองตา ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 2 คน 7) องค์การบริหาร ส่วนตำบลเนินมะกอก ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 2 คน 8) องค์การ บริหารส่วนตำบลเกรียงไกร จำนวน 3 คน ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้กำหนดเครื่องมือในการศึกษา โดยกำหนดตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด นครสวรรค์ เครื่องมือที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการศึกษา คือ เอกสาร (Document Research)
2. วัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ เครื่องมือที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview From) เป็น การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยแบ่งการ สัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การศึกษากระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) รศ.ดร.อนุจักร ชินสาร 2) ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง และ 3) นายพงศกร ราชเฉลิม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ ได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary sources) ประกอบไปด้วย หนังสือ ตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความจากวารสาร เอกสารราชการ รายงานข่าวต่าง ๆ และสื่อออนไลน์ ดังที่กล่าวในเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2) วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษากระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary sources) ได้มาจากการสัมภาษณ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบภายในของ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1) ผู้ศึกษาขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ หลังจากนั้นผู้ศึกษาเดินทางไปสำรวจพื้นที่ในเบื้องต้น และประสานความร่วมมือกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.2) นัดวันในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 24 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection)

2.3) เตรียมการสัมภาษณ์ ตั้งประเด็นคำถามหลักในการสัมภาษณ์ ใช้เครื่องบันทึกเสียงแบบดิจิตอล กล้องถ่ายรูป สมุดจดบันทึก นัดหมายผู้ช่วยจดประเด็นการสัมภาษณ์ และเตรียมของที่ระลึก

2.4) เดินทางเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้นัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาจากนั้นเริ่มการสัมภาษณ์และขออนุญาต

บันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ บันทึกประเด็นสำคัญลงสมุดจดบันทึก โดยผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล ในแต่ละรายใช้เวลาประมาณ 45 นาทีต่อครั้ง

2.5) นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมโดยคำนึงถึงความครอบคลุมของประเด็นคำถามที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนำไปสู่การวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document Research) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document Research) มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน (การศึกษาทางการบัญชี. มปป.) ดังนี้ 1.1) การจัดระเบียบข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการวิเคราะห์ 1.2) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคที่เหมาะสมตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของข้อมูล 1.3) การนำเสนอข้อมูล แสดงผลในรูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 1.4) การสรุปผลและตรวจสอบความถูกต้อง ดีความข้อมูลและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อสรุปที่ได้

2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ถูกจัดกลุ่มตามประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบภายใน ได้แก่ การวางแผนงานตรวจสอบ การปฏิบัติงาน การรายงานผล และการติดตามผล โดยวิเคราะห์ด้วยวิธี Content Analysis ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 2.1) กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเนื้อหา เพื่อระบุประเภทข้อมูลที่ต้องใช้ 2.2) กำหนดเค้าโครงการวิเคราะห์ เพื่อจำแนกเนื้อหาและตัดส่วนที่ไม่จำเป็นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2.3) พิจารณาริบทของข้อมูล เพื่อให้การตีความถูกต้องและครบถ้วน 2.4) การวิเคราะห์และสรุปข้อมูล ผ่านการนับความถี่ของเนื้อหาและอธิบายผลในลักษณะเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1. บริบทการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

1) บริบทของการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบภายในของ อบต. จังหวัดนครสวรรค์ดำเนินงานตามกฎหมายและระเบียบภาครัฐ เช่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 และ พ.ร.บ.วินัยการเงินการคลัง พ.ศ. 2561 มีความชัดเจนขึ้นตั้งแต่ปี 2557 เมื่อเริ่มใช้กฎบัตรหน่วยตรวจสอบภายใน โดยการตรวจสอบมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมธรรมาภิบาล ความโปร่งใส การป้องกันการทุจริต เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร และเป็นกลไกในการตรวจจับความเสี่ยงเพื่อให้การใช้ทรัพยากรภาครัฐคุ้มค่าและโปร่งใส

2) กฎบัตรการตรวจสอบภายใน กฎบัตรที่ใช้ในจังหวัดนครสวรรค์ประกาศปี 2566 กำหนดวัตถุประสงค์พันธกิจ ขอบเขตงาน นโยบาย และจรรยาบรรณผู้ตรวจสอบภายใน โดยยึดหลักความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม การรักษาความลับ และความสามารถในหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีมาตรฐาน โปร่งใส อิสระ และเป็นที่ยอมรับได้

3) กรอบคุณธรรมของหน่วยตรวจสอบภายใน กำหนดหลักการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบ เช่น ทำงานเป็นทีม ไม่เกี่ยวข้องผลประโยชน์ส่วนตัว ไม่เปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต รายงานผลอย่างตรงไปตรงมา และต้องมีความเป็นอิสระ หากมีข้อจำกัดต้องเปิดเผยให้ทราบทั้งหมดเป็นแนวทางเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและความเป็นมืออาชีพของผู้ตรวจสอบภายใน

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2560 ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมถึง พ.ร.บ.กระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยหลายฉบับที่กำหนดแนวทางด้านงบประมาณ การเงิน การรับ-จ่ายเงิน และการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การตรวจสอบและบริหารงานของ อบต. เป็นระบบและโปร่งใส

1.3 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง พ.ศ. 2561-2566 กำหนดมาตรฐานการตรวจสอบภายในตามหลักสากล การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ การเสริมระบบธรรมาภิบาล และการยกระดับความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบ โดยกำหนดให้ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนและเข้าถึงข้อมูลได้ครบถ้วน หากไม่สามารถปฏิบัติตามต้องทำข้อตกลงกับกระทรวงการคลัง เพื่อให้การตรวจสอบภายในของ อบต. มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

2. กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

2.1 การวางแผนงานตรวจสอบ จากการสัมภาษณ์ กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะในด้านการวางแผนงานตรวจสอบ เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดทิศทางการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานให้ มีประสิทธิภาพและโปร่งใส สามารถสรุปกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการวางแผนงานตรวจสอบ โดยเรียงลำดับตามขั้นตอนที่เป็นระบบได้ ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ 2) การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น 3) การประเมินความเสี่ยง 4) การจัดทำแผนการตรวจสอบภายในประจำปี 5) การนำเสนอแผนต่อผู้บริหาร 6) การอนุมัติแผนการตรวจสอบ 7) การทบทวนและปรับปรุงแผน 8) การจัดทำเอกสารและรายงาน

2.2 การปฏิบัติงานตรวจสอบ จากการสัมภาษณ์ กระบวนการตรวจสอบภายใน ด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการตรวจสอบภายในทั้งหมด เพราะเป็นขั้นตอนที่นำแผนงานมาต่อยอดสู่การปฏิบัติจริง โดยมีเป้าหมาย เพื่อบรรวบรวมหลักฐาน วิเคราะห์ และรายงานผลอย่างมืออาชีพ โปร่งใส และเป็นธรรม สามารถสรุปกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยเรียงลำดับตามขั้นตอนที่เป็นระบบได้ ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่ตรวจสอบ 2) การแจ้งหน่วยรับการตรวจ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐานการตรวจสอบ 4) การประเมินผลการตรวจสอบ 5) การจัดทำกระดาษทำการ 6) การสรุปผลตรวจสอบเบื้องต้น 7) การประชุมสรุปผลกับหน่วยรับตรวจ 8) การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายใน 9) การติดตามผลการตรวจสอบ

2.3 การรายงานผลการตรวจสอบ จากการสัมภาษณ์ กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่ต่อเนื่องจากการปฏิบัติงานตรวจสอบ และเป็นกระบวนการที่สะท้อนถึงความโปร่งใส เป็นธรรม และสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในหน่วยงาน สามารถสรุปกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการรายงานผลการตรวจสอบ โดยเรียงลำดับตามขั้นตอนที่เป็นระบบได้ ดังนี้ 1) การรวบรวมและวิเคราะห์ผลการตรวจสอบ 2) การจัดทำร่างรายงานผลการตรวจสอบ 3) การประชุมชี้แจงหน่วยรับการตรวจ 4) การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ 5) การเสนอรายงานต่อผู้บริหาร 6) การส่งสำเนารายงานไปยังผู้เกี่ยวข้อง 7) การเผยแพร่หรือสรุปรายงาน ในกรณีที่ไม่เป็นความลับ 8) การติดตามผลตามรายงาน

2.4 การติดตามการตรวจสอบ จากการสัมภาษณ์ กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการติดตามผลการตรวจสอบ ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตรวจสอบภายใน และมีความสำคัญไม่แพ้ขั้นตอนอื่น เพราะช่วยให้การปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่ตรวจพบในรายงานตรวจสอบเกิดผลเป็นรูปธรรม สามารถสรุปกระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการติดตามผลการตรวจสอบ โดยเรียงลำดับตามขั้นตอนที่เป็นระบบได้ ดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการติดตามผล 2) การวางแผนการติดตามผล 3) แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4) การดำเนินการติดตามผล 5) การจัดทำรายงานการติดตามผล 6) การเสนอแนะแนวทางป้องกันระยะยาว 7) การเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผนในอนาคต

อภิปรายผล

1. บริบทการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

การศึกษาพบว่า ระบบการตรวจสอบภายในของ อบต. นครสวรรค์มีความเป็นระบบและพัฒนาตามมาตรฐานของประเทศและสากล โดยมีบทบาททั้งการตรวจสอบ การให้คำปรึกษา และการส่งเสริมธรรมาภิบาล กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ เช่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 และ พ.ร.บ.วินัย

การเงินการคลัง พ.ศ. 2561 ช่วยให้การตรวจสอบมีกรอบที่ชัดเจน และการขึ้นตรงของหน่วยตรวจสอบภายในต่อปลัด อบต. ส่งเสริมความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบ สะท้อนหลัก Good Governance อย่างชัดเจน

1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในของ อบต. นครสวรรค์ มีความเป็นมาจากระบบตรวจสอบภายในมีพัฒนาการต่อเนื่องตามกฎหมายรัฐและสอดคล้องกับคู่มือการตรวจสอบภายใน 2567 ที่เน้นบทบาทการป้องกันความเสี่ยงและสร้างความโปร่งใส โดยใช้กฎบัตรการตรวจสอบภายใน ปี 2566 ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต และบทบาทการให้คำปรึกษาเชิงสร้างสรรค์ พร้อมกำหนดจรรยาบรรณ 4 ประการที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล IIA และมีกรอบคุณธรรม กำหนดข้อปฏิบัติด้านคุณธรรม เช่น การห้ามตรวจงานที่เคยรับผิดชอบภายใน 1 ปี ช่วยเสริมความเป็นกลางและลดผลประโยชน์ทับซ้อน ทำให้การตรวจสอบน่าเชื่อถือมากขึ้น

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กฎหมายระดับชาติ เช่น รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540–2560 และ พ.ร.บ.กระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 รวมถึงระเบียบกระทรวงมหาดไทยหลายฉบับ ช่วยวางโครงสร้างการตรวจสอบภายในให้มีกรอบชัดเจน และสนับสนุนการบริหารท้องถิ่นที่ตรวจสอบได้และโปร่งใส ลดช่องว่างการกำกับดูแล

1.3 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการตรวจสอบภายใน หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง (พ.ศ. 2561–2566) ยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบภายในให้สอดคล้องกับ IIA โดยเน้นการบริหารความเสี่ยง ระบบควบคุมภายใน และความเป็นอิสระของผู้ตรวจสอบ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลอย่างเพียงพอ แนวปฏิบัติเหล่านี้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการตรวจสอบของ อบต.

2. กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนงานตรวจสอบ การปฏิบัติงานตรวจสอบ การรายงานผลการตรวจสอบ และการติดตามผล โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตการตรวจสอบ การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การประเมินความเสี่ยง และการจัดทำแผนตรวจสอบประจำปี ก่อนเสนอให้ผู้บริหารพิจารณาอนุมัติ ขั้นตอนการปฏิบัติงานตรวจสอบมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อม การเก็บรวบรวมหลักฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลเบื้องต้นร่วมกับหน่วยรับตรวจ เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องและตรวจสอบได้ ส่วนขั้นตอนการรายงานผลจะครอบคลุมการจัดทำรายงาน การชี้แจงผลกับหน่วยรับการตรวจ การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ และการเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง สุดท้ายคือการติดตามผล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ข้อเสนอแนะในรายงานตรวจสอบถูกนำไปปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมเก็บข้อมูลสำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนงานตรวจสอบรอบต่อไป ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ละมัย เขยกะรินทร์ และคณะ (2568) ที่ยืนยันว่าการวางแผน การรายงาน

และการติดตามผลเป็นตัวขับเคลื่อนความสำเร็จของงานตรวจสอบภายในในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนงานวิจัยของ สุปัญญา อินทิตัง และสายทิพย์ จันโอภาส (2565) ชี้ว่า แต่ละขั้นตอนของการตรวจสอบทั้ง 4 ขั้นตอนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิภาพองค์กร โดยเฉพาะการวางแผนที่ชัดเจนและการติดตามผลต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนครสวรรค์ที่พบว่าขั้นตอนเหล่านี้ต้องทำงานเชื่อมโยงกันครบวงจร ผลการวิจัยยืนยันแนวคิดของ จันทนา สาขากร และศิลปพร ศรีจันเพชร (2564) ที่ชี้ว่าความสำเร็จของงานตรวจสอบภายในขึ้นอยู่กับกระบวนการระหว่างการวางแผน การตรวจสอบภาคสนาม การรายงานผล และระบบติดตามผล แต่ผลการศึกษาในพื้นที่นครสวรรค์ชี้ให้เห็นว่าแม้แนวทางครบวงจรจะถูกกำหนดไว้ดี แต่ข้อจำกัดเชิงเทคนิคและบุคลากรสามารถเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติจริง ผลการศึกษายังสนับสนุนมุมมองด้าน ธรรมชาติปาล ตามงานวิจัยของ ปรีชา เปล่งภู (2560) ที่ชี้ว่าการรายงานผลตรวจสอบที่ชัดเจนและโปร่งใสช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชน

นอกจากนี้งานวิจัยนี้พบผลการสัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบภายในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์ ชี้ให้เห็นข้อจำกัดด้านระบบข้อมูลและเทคโนโลยี ผู้ตรวจสอบระบุว่าบางครั้งข้อมูลที่ได้รับไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ทำให้ต้องใช้เวลาเพิ่มเติมในการตรวจสอบและยืนยันข้อมูล ซึ่งสะท้อนถึงข้อจำกัดของระบบสารสนเทศที่ยังไม่เชื่อมโยงกันเต็มรูปแบบ ข้อจำกัดด้านบุคลากรและความเชี่ยวชาญเจ้าหน้าที่ตรวจสอบในพื้นที่บางครั้งมีจำนวนจำกัดและยังขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้การวิเคราะห์หลักฐานและการสรุปผลต้องใช้เวลามากขึ้น และข้อจำกัดด้านการสื่อสารและความร่วมมือการปฏิบัติงานบางขั้นตอนพบความไม่สอดคล้องระหว่างหน่วยตรวจสอบและหน่วยรับตรวจ ทำให้ต้องมีการประชุมหารือหลายครั้งเพื่อความเข้าใจตรงกัน ซึ่งในเชิงทฤษฎี การที่บางขั้นตอนต้องใช้เวลามากขึ้นเพื่อตรวจสอบข้อมูล สอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาพร มาชัยภูมิ (2561) ที่ระบุว่า การตรวจสอบภายในเป็นกระบวนการให้ความเชื่อมั่นและคำปรึกษาเชิงอิสระ ซึ่งต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบและหลักฐานที่น่าเชื่อถือ และข้อจำกัดด้านการสื่อสารและความร่วมมือบางส่วนอาจขัดแย้งกับแนวคิดของ สุปัญญา อินทิตัง และสายทิพย์ จันโอภาส (2565) ที่เสนอว่ากระบวนการตรวจสอบ 4 ขั้นตอนเชื่อมโยงอย่างมีประสิทธิภาพกับประสิทธิผลขององค์กร หากขั้นตอนใดมีอุปสรรคหรือไม่สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น จะส่งผลต่อประสิทธิภาพโดยรวม

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์

สรุป

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์” พบว่าการตรวจสอบภายในสามารถปรับใช้ได้จริงในบริบทท้องถิ่น โดยดำเนินงานผ่าน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การวางแผนตรวจสอบที่พิจารณาความเสี่ยงและลักษณะหน่วยงาน การปฏิบัติงานตรวจสอบภาคสนามที่ครบถ้วนและมีมาตรฐาน การรายงานผลที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบย้อนกลับได้ และการติดตามผลเพื่อปรับปรุงงานอย่างเป็นรูปธรรม การบูรณาการกฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติสากลช่วยสร้างความเป็นอิสระ ลดผลประโยชน์ทับซ้อน และเพิ่มความน่าเชื่อถือ การประยุกต์ใช้แนวทางดังกล่าว เสริมสร้างธรรมาภิบาล ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และความเชื่อมั่นของประชาชน พร้อมเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับการวางแผนและพัฒนาการตรวจสอบภายในต่อเนื่อง ทำให้หน่วยงานท้องถิ่นสามารถปรับตัวและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานอย่างยั่งยืน

(1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

(1.1) ส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบล ประเมินความเสี่ยงเชิงระบบ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศภาครัฐประกอบการจัดทำแผนตรวจสอบ เพื่อพัฒนาระบบการวางแผนตรวจสอบภายในให้ยืดหยุ่นและอิงความเสี่ยง

(1.2) องค์การบริหารส่วนตำบลยกระดับศักยภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน โดยการปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บหลักฐานให้สอดคล้องกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ ลดภาระการใช้เอกสาร และเพิ่มความโปร่งใสในการตรวจสอบ

(1.3) องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาระบบการติดตามผลให้มีประสิทธิภาพและเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน โดยการบูรณาการผลการติดตามเข้าสู่กระบวนการวางแผนงานประจำปีของ อบต. เพื่อป้องกันการเกิดซ้ำของปัญหาเดิม

(2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(2.1) ศึกษากระบวนการตรวจสอบภายในกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การศึกษาครั้งถัดไปควรมุ่งวิเคราะห์ถึงการดำเนินการตรวจสอบภายในในแต่ละขั้นตอนส่งผลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2.2) ข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบภายใน วิเคราะห์ความพร้อมและความเป็นไปได้ในการใช้ระบบดิจิทัล

(2.3) ศึกษาการเปรียบเทียบแนวทางการตรวจสอบภายในกับมาตรฐานระดับชาติหรือสากล เพื่อนำมาเปรียบเทียบและพัฒนาระบบการตรวจสอบภายในขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เทียบเท่ากับแนวทางสากล

เอกสารอ้างอิง (References)

- อรพรรณ แสงศิระเวทย์. (2561). *บทบาทผู้ตรวจสอบภายในกับการสนับสนุนการบริหารงานองค์กร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2561). *ยุทธศาสตร์พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2561–2580*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- วรวรรณ สีจันทา. (2563). *การพัฒนาศักยภาพผู้ตรวจสอบภายในในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด นครสวรรค์*. วารสารบริหารรัฐกิจ, 12(2), 45–62.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2567). *รายงานผลการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2565–2567*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2554). *กระบวนการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง.
- กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2561). *การตรวจสอบภายใน (Internal Auditing)*. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตรวจสอบภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2545). กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- ประภาพร มาชัยภูมิ. (2561). *บทบาทผู้ตรวจสอบภายในต่อการบริหารความเสี่ยงและระบบควบคุมภายใน ขององค์กร*. นครสวรรค์: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ปรีชา เปล่งภู. (2560). *การรายงานผลการตรวจสอบภายในและการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทนา สาขากกร และศิลปพร ศรีจันเพชร. (2564). *กลยุทธ์การตรวจสอบภายในในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น: การวางแผน การตรวจสอบ การรายงาน และระบบติดตามผล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุปัญญา อินทิตัง และสายทิพย์ จันโอภาส. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการตรวจสอบภายใน และประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วารสารการบริหารภาครัฐ, 12(2), 45–68.
- ละมัย เชยกะรินทร์, และคณะ. (2568). *ปัจจัยสู่ความสำเร็จของงานตรวจสอบภายในในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น*. วารสารวิจัยการบริหารท้องถิ่น, 8(1), 23–41.